Test Booklet Code & No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

A

Paper-II
POLITICAL SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

MAY -15216

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   - (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   - (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   - (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.

   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   - (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   - (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   - (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

POLITICAL SCIENCE
Paper II
राज्यशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Which thinker opposed the claim to Papal supremacy ?

(A) Giles of Rome

(B) John of Salisbury

(C) Thomas Aquinas

(D) Marsiglio of Padua

2. Which behaviourist tenet was completely rejected by the advocates of post-behaviourism ?

(A) Interdisciplinary approach

(B) Theory-building

(C) Value-neutrality

(D) Empirical research

1. कोणत्या विचारवंताने पोपच्या वर्चस्वास विरोध केला ?

(A) जील्स ऑफ रोम

(B) जॉन ऑफ सॅलिस्बरी

(C) थॉमस अक्वायनस

(D) मार्सिलियो ऑफ पाडुआ

2. उत्तरवर्तनवादाच्या पुरस्कर्त्यांनी वर्तनवादाचे कोणते तत्त्व पूर्णपणे नाकारले ?

(A) आंतरविद्याशास्त्रीय दृष्टिकोन

(B) सिद्धांत-निर्मिती

(C) मूल्यतटस्थता

(D) अनुभवसन्मुख संशोधन

3. What is the central theme of Kautilya's 'Arthashastra' ?

(A) Finance

(B) Ethics

(C) Statescraft

(D) Diplomacy

4. Which of the following pairs is correctly matched ?

(A) John Rawls — Libertarianism

(B) Robert Nozick — Communitarianism

(C) Charles Taylor — Justice as Fairness

(D) Michael Walzer — Complex equality

5. Which of the following statements are correct ?

(*a*) Savarkar advocated Hindutva

(*b*) Savarkar was a nationalist

(*c*) Savarkar endorsed utilitarianism

(*d*) Savarkar supported theocracy

Codes :

(A) (*a*), (*b*) and (*c*)

(B) (*a*), (*b*) and (*d*)

(C) (*c*), (*b*) and (*d*)

(D) (*a*), (*c*) and (*d*)

3. कौटिलीय 'अर्थशास्त्र' या ग्रंथाचा प्रमुख विषय कोणता ?

(A) वित्तव्यवस्था

(B) नीतिमत्ता

(C) राज्यतंत्र

(D) राजनय

4. खाली दिलेल्या जोड्यांतील कोणती जोडी बरोबर लावलेली आहे ?

(A) जॉन रॉल्स – स्वेच्छातंत्रवाद

(B) रॉबर्ट नॉझिक – समुदायवाद

(C) चार्ल्स टेलर – ऋजुतास्वरूपी न्याय

(D) मायकेल वॉल्जर – व्यामिश्र समता

5. खाली दिलेल्या विधानांतील कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(*a*) सावरकरांनी हिंदुत्वाचा पुरस्कार केला

(*b*) सावरकर राष्ट्रवादी होते

(*c*) सावरकर उपयुक्ततावादाचे भोक्ते होते

(*d*) सावरकरांनी धर्मसत्ताक राज्यपद्धतीस पाठिंबा दिला

कूट :

(A) (*a*), (*b*) आणि (*c*)

(B) (*a*), (*b*) आणि (*d*)

(C) (*c*), (*b*) आणि (*d*)

(D) (*a*), (*c*) आणि (*d*)

6. Select the correct answer by using the codes given below :

(1) Antonio Gramsci — The role of intellectuals in society

(2) Mao Zedong — To rapidly transform the country from an agrarian economy into a socialist society.

(3) V.I. Lenin — Imperialism is not highest stage of capitalism

Codes :

(A) (1) and (3) are correct

(B) (2) and (3) are correct

(C) (1) and (2) are incorrect

(D) (1) and (2) are correct

6. खाली दिलेल्या कूटाचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

(1) आंतोनिओ ग्राम्सी – समाजातील विचारवंताची भूमिका

(2) माओ-झे-डाँग – शेतीप्रधान अर्थ-व्यवस्थेचे वेगाने समाजवादी समाजात परिवर्तन करणे

(3) व्ही.आय. लेनिन – साम्राज्यवाद हा भांडवलशाहीच्याच विकासातील अंतिम टप्पा नाही

कूट :

(A) (1) आणि (3) बरोबर आहेत

(B) (2) आणि (3) बरोबर आहेत

(C) (1) आणि (2) चुकीची आहेत

(D) (1) आणि (2) बरोबर आहेत

7. Which one of the following pairs is incorrectly matched ?

(A) Hegel — Phenomenology of Spirit

(B) Jeremy Bentham — A Fragment on Government

(C) T.H. Green — Philosphy of Rights

(D) J.S. Mill — Consideration on Representative Government

8. What are the sources of Karl Marx's theory ?

(A) German Philosophy, British Political Economy and French Socialism

(B) German Socialism, British Philosophy and French Political Economy

(C) German Political Economy, British Socialism and French Philosophy

(D) German Socialism and French Political Economy

7. खालीलपैकी कोणती जोडी अयोग्यप्रकारे जुळवण्यात आली आहे ?

(A) हेगेल – फेनोमेनालॉजी ऑफ स्पिरिट

(B) जेरेमी बेंथॅम – अ फ्रैग्मन्ट ऑन गव्हर्नमेंट

(C) टी.एच. ग्रीन – फिलॉसोफी ऑफ राईटस्

(D) जे.एस. मिल – कन्सिडरेशन ऑन रिप्रेजेन्टेटिव्ह गव्हर्नन्मेन्ट

8. कार्ल मार्क्सच्या सिद्धांताचे स्रोत कोणते आहेत ?

(A) जर्मन तत्त्वज्ञान, ब्रिटिश राजकीय अर्थकारण आणि फ्रेंच समाजवाद

(B) जर्मन समाजवाद, ब्रिटिश तत्त्वज्ञान आणि फ्रेंच राजकीय अर्थकारण

(C) जर्मन राजकीय अर्थकारण, ब्रिटिश समाजवाद आणि फ्रेंच तत्त्वज्ञान

(D) जर्मन समाजवाद आणि फ्रेंच राजकीय अर्थकारण

9. Which one of the following pairs is incorrectly matched ?

(A) Jeremy Bentham —Utilitarianism

(B) John Locke —Hedonism

(C) Jean Jacques Rousseau —Social Contract

(D) Antonio-Gramsci —Hegemony

10. What is the central theme of Plato's Republic ?

(A) Justice

(B) Scheme of education

(C) Idea of communism

(D) Philosopher king

9. खालीलपैकी कोणती जोडी अयोग्य जुळवली आहे ?

(A) जेरेमी बेंथॅम – युटिलिटेरीअनिजम्

(B) जॉन लॉक – सुखवाद

(C) जीन जॅक्स रूसो – सामाजिक करार

(D) आंतोनिओ-ग्राम्सी – धुरीणत्व

10. प्लेटोच्या रिपब्लीकचा मध्यवर्ती विषय कोणता आहे ?

(A) न्याय

(B) शिक्षणाची व्यवस्था

(C) साम्यवादाची संकल्पना

(D) तत्त्वज्ञानी राजा

11. Given below are two statements, one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) : Any Individual affected due to violation of any of the Directive Principles of State Policy cannot move the court.

Reason (R) : The Directive Principles are not justifiable.

In the context of the above two statements which one of the following is correct.

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)

(B) (A) is true but (R) is false

(C) (A) is false but (R) is true

(D) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

11. खाली दोन विधाने दिली आहेत. एक विधान (A) तर दुसरे आहे कारण (R) :

विधान (A) : मार्गदर्शक तत्वांचा भंगामूळे जर एखाद्या व्यक्तिला बाधा आली तर ती व्यक्ती न्यायाळयात जाऊ शकत नाही.

कारण (R) : मार्गदर्शक तत्वे न्यायप्रविष्ट नसतात.

वरील दोन विधानांच्या संदर्भात खाली दिलेल्या सूचीतील योग्य उत्तर शोधा.

संकेतांक :

(A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(B) (A) हे बरोबर आहे पण (R) हे चूक आहे

(C) (A) हे चूक आहे पण (R) हे बरोबर आहे

(D) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

12. Given below are two statements, one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) : There has been a growing demand for review of centre-state relationship.

Reason (R) : The states have no adequate resources to take up development projects.

In the context of the above two statements, which one of the following is *correct*.

Codes :

(A) (A) is true but (R) is false

(B) (A) is false but (R) is true

(C) Both (A) and (R) are individually true and (R) is the correct explanation of (A)

(D) Both (A) and (R) are individually true but (R) is not the correct explanation of (A)

12. खाली दोन विधाने दिली आहेत त्यापैकी एक विधान (A) तर दुसरे कारण (R) हे आहे :

विधान (A) : केंद्र-राज्य संबंधाचा पुनर्विचार केला जावा अशी मागणी वाढत आहे.

कारण (R) : विकासाचे प्रकल्प राब-विण्यासाठी घटक राज्यांकडे पूरेशी साधनसामुग्री नाही.

वरील दोन विधानांच्या संदर्भात खालीलपैकी योग्य उत्तर ओळखा :

संकेतांक :

(A) (A) हे बरोबर आहे पण (R) हे चूक आहे

(B) (A) हे चूक आहे पण (R) हे बरोबर आहे

(C) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

(D) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

13. What is the nature of peasant movement in India ?
    (A) Anti-Governmental agri-cultural policy
    (B) Anti-Government
    (C) Anti-Public Policy
    (D) Anti-NGO

14. Match List I (Leaders) with List II (Movements) and select the correct answer from the codes given below :

List I

(Leaders)

(*a*) E.V. Ramaswamy

(*b*) Charu Mazumdar

(*c*) S.A. Dange

(*d*) Godavari Parulekar

List II

(Movements)

(1) Armed Revolution

(2) Working Class

(3) Self-Respect Movement

(4) Tribal Movement

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(3)	(1)	(2)	(4)
(D)	(1)	(3)	(4)	(2)

13. भारतातील शेतकरी चळवळीचे स्वरूप काय आहे ?
    (A) ती सरकारच्या शेतीविषयक धोरणाच्या विरोधी आहे
    (B) ती सरकार विरोधी-आहे
    (C) ती सार्वजनिक धोरणाच्या विरोधी आहे
    (D) ती स्वयंसेवी संस्थांच्या विरोधी आहे

14. यादी I (नेतृत्व) शी यादी II (चळवळ) ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

(नेतृत्व)

(*a*) ई.व्ही रामस्वामी

(*b*) चारु मुझुमदार

(*c*) एस.ए. डांगे

(*d*) गोदावरी परुळेकर

यादी II

(चळवळ)

(1) सशस्त्र क्रांती

(2) कामगार वर्ग

(3) स्वाभिमान चळवळ

(4) आदिवासी चळवळ

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(3)	(1)	(2)	(4)
(D)	(1)	(3)	(4)	(2)

15. Which one of the following Article of the Constitution authorizes the President of India to suspend the Fundamental Rights ?

(A) Article 359

(B) Article 365

(C) Article 372

(D) Article 370

16. One of the following statements related to Government of India Act, 1919 is incorrect ?

(A) The subjects of administration were divided into two categories—central and provincial

(B) The Indian legislative was made more representatives

(C) The Courts had the authority to decide whether a particular subject was central or provincial

(D) There was no provision for collective responsibility of the ministers to the provincial legislative

15. खालीलपैकी कोणत्या घटनात्मक कलमान्वये भारताच्या राष्ट्रपतींना मूलभूत हक्क बरखास्त करता येतात ?

(A) कलम 359

(B) कलम 365

(C) कलम 372

(D) कलम 370

16. 1919 च्या कायद्याच्या संदर्भात खालीलपैकी एक विधान चूक आहे, ते विधान ओळखा :

(A) प्रशासनाचे विषय केंद्रीय आणि प्रांतिक असे विभागलेले होते

(B) भारतीय कायदेमंडळ हे अधिक प्राति-निधीक केले गेले

(C) एखाद्या विषय केंद्राचा आहे की प्रांताचा हे ठरविण्याचा अधिकार न्यायालयाला होता

(D) प्रांतिक पातळीवर मंत्रिमंडळ कायदेमंडळाला सामुहिकदृष्टया जबाबदार हे तत्त्व अस्तित्वात नव्हते

17. In which of the following House/ Houses are the seats not reserved for SC/ST ?

(1) The Lok Sabha

(2) The Rajya Sabha

(3) The Vidhan Parishad

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Only (2)

(B) Only (3)

(C) (2) and (3)

(D) (1) and (3)

18. Who is the first CEO of NITI Aayog ?

(A) Arvind Pangariya

(B) Thawar Chand Gehlot

(C) V.K. Saraswat

(D) Sindhushree Khullar

17. खालीलपैकी कोणत्या सभागृहात अनुसूचित-जाती व जमातीसाठी कोणत्याही राखीव जागा नाहीत ?

(1) लोकसभा

(2) राज्यसभा

(3) विधान परिषद

खालील कूटचा वापर करून **योग्य** उत्तर शोधा :

कूट :

(A) केवळ (2)

(B) केवळ (3)

(C) (2) व (3)

(D) (1) व (3)

18. नीती आयोगाचे पहिले मुख्य कार्यकारी अधिकारी कोण आहेत ?

(A) अरविंद पांगरिया

(B) थवर चांद गेहलोत

(C) व्हि.के. सारस्वत

(D) सिंधूश्री खुल्लर

19. Which of these did the 74th Amendment to the Constitution of India, try to inject into the working of urban and local bodies ?

(1) Bringing about uniformity in the structure of local governments throughout the country

(2) Ensuring regular and rational flow of funds from the state's revenue

(3) Having property elected governments at regular intervals

(4) Having single unified authority for the city's management and development

Which of the following is/are *correct* ?

Codes :

(A) (1) and (2)

(B) (1), (2) and (4)

(C) (2), (3) and (4)

(D) (1), (2) and (3)

19. 74व्या घटनादुरुस्तीद्वारे शहरी व ग्रामीण भागातील स्थानिक स्वराज्य संस्थामध्ये कोणते परिवर्तन अपेक्षित होते ?

(1) संपूर्ण देशभर स्थानिक स्वराज्य संस्थाच्या एकासारख्या रचना निर्माण करणे

(2) राज्याच्या तिजोरीतून नियमितपणे व विवेकीपणे या संस्थांना निधी उपलब्ध करणे

(3) ठराविक अंतराने होणाऱ्या निवडणूकांच्या माध्यमातून सरकारची स्थापना करणे

(4) शहरांच्या व्यवस्थापनासाठी व विकाससाठी एकच एकात्म अधिसत्ता निर्माण करणे

खालील सूचीचा वापर करून योग्य उत्तर शोधा.

कूट :

(A) (1) आणि (2)

(B) (1), (2) आणि (4)

(C) (2), (3) आणि (4)

(D) (1), (2) आणि (3)

20. The Supreme Court of India declares by issuing a writ that the respondent was not entitled to an office he was holding or a privilege he was exercising. Which writ is that ?

(A) Habeas Corpus

(B) Prohibition

(C) Quo-Warranto

(D) Certiorari

21. Match List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below the list :

List I

(*a*) Philosophical Approach

(*b*) Legal Approach

(*c*) Historical Approach

(*d*) Institutional and Structural Approach

List II

(1) Study legally prescribed structure

(2) Find out and enunciate the principles or ideals underlying administrative activities

(3) Organise and interpret the information in a chronological order

(4) Describe the organisation and functions of public organisations

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(2)	(1)	(4)
(B)	(3)	(1)	(2)	(4)
(C)	(1)	(2)	(3)	(4)
(D)	(2)	(1)	(3)	(4)

20. एखादी व्यक्ति ती ज्या पदावर आहे हे पद उपभोगण्यास लायक नाही, एवढेच नव्हे तर कोणतेही विशेषाधिकार उपभोगण्यासही लायक नाही असे सर्वोच्च न्यायालय कोणत्या आदेशाद्वारे जाहिर करू शकते.

(A) बंदी प्रत्यक्षिकरण

(B) प्रतिषेध

(C) अधिकारपृच्छा

(D) उत्प्रेषण

21. खाली दिलेल्या संकेत-सूचीच्या सहाय्याने यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावा :

यादी I

(*a*) तत्त्वज्ञानात्मक दृष्टिकोन

(*b*) विधिकेंद्री दृष्टिकोन

(*c*) ऐतिहासिक दृष्टिकोन

(*d*) संस्थात्मक व संरचनात्मक दृष्टिकोन

यादी II

(1) विधिविहित संरचनेचा अभ्यास

(2) प्रशासकीय प्रक्रियेस आधारभूत असलेल्या आदर्शांचा शोध व निर्धारण

(3) माहितीची कालानुक्रमे व्यवस्था लावून तिचा अन्वयार्थ लावणे

(4) सार्वजनिक संघटनांची संरचना व कार्ये स्पष्ट करणे

संकेत-सूची :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(2)	(1)	(4)
(B)	(3)	(1)	(2)	(4)
(C)	(1)	(2)	(3)	(4)
(D)	(2)	(1)	(3)	(4)

22. The Structural Theory of organisation manifests four features. Which one of the following is *incorrect* ?

(A) Impersonality

(B) Flexibility

(C) Hierarchy

(D) Efficiency

23. Consider the following statement about classical theory of organisation and choose the correct code :

(*i*) It treats organisation as a closed system

(*ii*) It views the organisation as a machine model

(*iii*) Humanistic attitude towards the employee

(*iv*) Formal relationship is important

Codes :

(A) (*i*) and (*ii*) are correct, (*iii*) and (*iv*) are incorrect

(B) (*i*) and (*iii*) are correct, (*ii*) and (*iv*) are incorrect

(C) (*i*), (*ii*) and (*iv*) are correct, (*iii*) incorrect

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are correct

22. संघटनेच्या संरचनावादी सिद्धांतातून चार वैशिष्ट्ये व्यक्त होतात. त्यांत कशाचा समावेश होत **नाही** ?

(A) व्यक्तिनिरपेक्षता

(B) लवचिकपणा

(C) पदसोपान

(D) कार्यक्षमता

23. संकेतसूचीचा वापर करून संघटनेच्या अभिजात सिद्धांताविषयीची योग्य विधाने दर्शवा.

(*i*) तो संघटना एक बंदिस्त व्यवस्था आहे असे मानतो

(*ii*) तो संघटना एक यंत्र असल्याचे प्रारूप मांडतो

(*iii*) सेवक वर्गाविषयीचा मानवतावादी दृष्टिकोन

(*iv*) औपचारिक संबंधाचे महत्त्व

संकेत-सूची :

(A) (*i*) व (*ii*) बरोबर आहेत, (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

(B) (*i*) आणि (*iii*) बरोबर आहेत, (*ii*) व (*iv*) चूक आहेत

(C) (*i*), (*ii*) व (*iv*) बरोबर आहेत, (*iii*) चूक आहे

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) व (*iv*) बरोबर आहेत

24. Select the correct problem of recruitment from the following codes :

(*i*) Location of the recruitment authority

(*ii*) Recruitment from within *Vs* recruitment from without

(*iii*) Qualification

(*iv*) Language

Codes :

(A) (*i*) and (*ii*) are incorrect, (*iii*) and (*iv*) are correct

(B) (*i*), (*ii*) and (*iii*) are correct, (*iv*) is incorrect

(C) (*ii*) and (*iii*) are correct, (*i*) and (*iv*) is incorrect

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are incorrect

24. खाली दिलेल्या संकेत सूचीच्या सहाय्याने सेवा-भरती विषयक योग्य समस्या निवडा :

(*i*) सेवाभरती विषयक प्राधिकाराचे स्थान

(*ii*) अंतर्गत **विरुद्ध** बहिर्गत सेवाभरती

(*iii*) पात्रता

(*iv*) भाषा

संकेत-सूची :

(A) (*i*) व (*ii*) चूक आहेत, (*iii*) व (*iv*) बरोबर आहेत

(B) (*i*), (*ii*) व (*iii*) बरोबर आहेत, (*iv*) चूक आहे

(C) (*ii*) व (*iii*) बरोबर आहेत, (*i*) व (*iv*) चूक आहेत

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

25. Who said, "Bureaucracy poses a threat to democracy and to individual freedom" ?

(A) Max Weber

(B) Martin Albrow

(C) Talcott Parsons

(D) Paul H. Appleby

26. According to Barnard C.L what are the qualities of leadership ?

(*i*) Vitality and Endurance

(*ii*) Decisiveness

(*iii*) Persuasiveness

(*iv*) Responsibility and Intellectual Capacity

Codes :

(A) (*i*), (*ii*) and (*iii*) are correct, (*iv*) is incorrect

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are incorrect

(C) (*i*) is correct, (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are incorrect

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are correct

25. नोकरशाहीपासून लोकशाही व व्यक्तिस्वातंत्र्य यांना धोका संभवतो.

(A) मॅक्स वेबर

(B) मार्टीन आल्ब्रो

(C) टालकॉट पार्सन्स

(D) पॉल एच. ॲपल्बी

26. बर्नार्ड सी.एल. यांच्या मते नेतृत्वगुण कोणते ?

(*i*) जोम व चिकाटी

(*ii*) निर्णायकता

(*iii*) इतरांचे मन वळविण्याची क्षमता

(*iv*) जबाबदारी व वैचारिक योग्यता

संकेत-सूची :

(A) (*i*), (*ii*) व (*iii*) बरोबर आहेत, (*iv*) चूक आहे

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

(C) (*i*) बरोबर आहे, (*ii*), (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) व (*iv*) बरोबर आहेत

27. Select the correct statement about public choice theory by using the codes given below :

(*i*) Public Choice Theory is critical of hierarchy and large bureaucratic organisation.

(*ii*) It calls for small organisation with overlapping jurisdiction.

(*iii*) It claims to uphold democratic administration.

(*iv*) It behaves in privatisation.

Codes :

(A) (*i*), (*ii*) are correct, (*iii*), (*iv*) are incorrect

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*), (*iv*) are correct

(C) (*i*) is correct, (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are incorrect

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) are incorrect, (*iv*) is correct

27. खाली दिलेल्या संकेतसूचीनुसार सार्वजनिक निवड सिद्धांताविषयीची योग्य विधान निवडा :

(*i*) हा सिद्धांत पदसोपान व विशाल नोकरशाही संघटनांविषयी समीक्षात्मक भूमिका स्वीकारतो.

(*ii*) अन्योन्यव्यापी अधिकारक्षेत्रे असणाऱ्या अल्पप्रमाण संघटनांचा तो पुरस्कार करतो.

(*iii*) तो लोकशाही प्रशासनाची भलामण करतो.

(*iv*) त्याचा खासगीकरणास पाठिंबा आहे.

संकेत-सूची :

(A) (*i*), (*ii*) बरोबर आहेत, (*iii*), (*iv*) चूक आहेत

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*), (*iv*) बरोबर आहेत

(C) (*i*) बरोबर आहे, (*ii*), (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

(D) (*i*), (*ii*), (*iii*) चूक आहेत, (*iv*) बरोबर आहे

28. Who defined training as the process of developing skills, habits, knowledge and attitude in employees for the purpose of increasing the effectiveness of employee in the present government position as well as preparing employee for future government position ?

(A) Felin A. Nigro

(B) William G. Torpy

(C) Milton M. Mandel

(D) Bernard Baruch

29. Select the correct attributes of good governance by using the codes given below :

(*i*) Transparency

(*ii*) Accountability

(*iii*) Efficiency

(*iv*) Autonomy

Codes :

(A) (*i*), (*ii*) and (*iii*) are correct and (*iv*) is incorrect

(B) (*i*) and (*ii*) are incorrect and (*iii*) and (*iv*) are correct

(C) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are correct

(D) (*i*) is correct and (*ii*), (*iii*), (*iv*) are incorrect

28. प्रशिक्षणाची खालील व्याख्या कोणी केली ? ''कर्मचाऱ्यांची कौशल्ये, सवयी, ज्ञान व दृष्टिकोन यांची जोपासना व विकास करून सध्या शासकीय पदावर असलेल्या कर्मचाऱ्यांची परिणामकारकता वाढविण्याची भविष्यकालीन शासकीय कर्मचारी घडविण्यांची प्रक्रिया.''

(A) फेलिन ए. निग्रो

(B) विल्यम जी. टॉर्पि

(C) मिल्टन एम्. मांडेल

(D) बर्नार्ड बरुच

29. खालील संकेत सूचीचा वापर करून सुशासनाचे योग्य उत्तर निवडा :

(*i*) पारदर्शकता

(*ii*) जबाबदारी

(*iii*) कार्यक्षमता

(*iv*) स्वायत्तता

संकेत-सूची :

(A) (*i*), (*ii*) आणि (*iii*) हे बरोबर आहेत आणि (*iv*) हे चूक आहे

(B) (*i*) आणि (*ii*) चूक आहेत आणि (*iii*) आणि (*iv*) हे बरोबर आहेत

(C) (*i*), (*ii*), (*iii*) आणि (*iv*) हे बरोबर आहेत

(D) (*i*) हे बरोबर आहे आणि (*ii*), (*iii*), (*iv*) हे चूक आहेत

30. Select the correct code about the Jurisdiction of the Central Vigilance Commission.

(*i*) All employees of the Central Government

(*ii*) Employees in the Public Undertaking

(*iii*) Corporate bodies and other organisation within the executive power of Central Government

(*iv*) Delhi Municipal Corporation

Codes :

(A) (*i*), (*ii*) and (*iii*) are correct and (*iv*) is incorrect

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*) and (*iv*) are correct

(C) (*i*) and (*ii*) are correct and (*iii*) and (*iv*) are incorrect

(D) (*ii*) and (*iii*) are and incorrect, (*i*) and (*iv*) are correct

30. संकेत-सूची वापरून केंद्रीय दक्षता आयोगाच्या कार्यकक्षेविषयीची योग्य विधाने निवडा :

(*i*) केंद्रशासनाचे सर्व कर्मचारी

(*ii*) सार्वजनिक निगमांचे कर्मचारी

(*iii*) केंद्रशासनाच्या अधिकारक्षेत्रातील प्राधिकरणे व इतर संघटना

(*iv*) दिल्ली महानगरपालिका

संकेत-सूची :

(A) (*i*), (*ii*) व (*iii*) बरोबर आहेत आणि (*iv*) चूक आहे

(B) (*i*), (*ii*), (*iii*) व (*iv*) बरोबर आहेत

(C) (*i*) व (*ii*) बरोबर आहेत आणि (*iii*) व (*iv*) चूक आहेत

(D) (*ii*) व (*iii*) चूक आहेत आणि (*i*) व (*iv*) बरोबर आहेत

31. When was the Administrative Reforms Commission, first time suggested the adoption of the Ombudsman type of institution in India ?

(A) 1966

(B) 1961

(C) 1956

(D) 1977

32. Select from the following the incorrect line agency in the Government of India.

(A) Health

(B) Education

(C) Transport

(D) Cabinet Secretariate

31. ऑम्बुड्समन प्रकारची संस्था स्विकारावी अशी शिफारस प्रथमत: कोणत्या साली प्रशासकीय समितीने केली ?

(A) 1966

(B) 1961

(C) 1956

(D) 1977

32. खालीलपैकी अयोग्य लाईन अभिकरण भारतीय शासनासंबंधीचे निवडा.

(A) आरोग्य

(B) शिक्षण

(C) दळणवळण

(D) मंत्रिमंडळ सचिव

33. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

(*a*) UK

(*b*) USA

(*c*) China

(*d*) India

List II

(1) Fundamental Duties

(2) Evolved Constitution

(3) Fundamental Rights

(4) Rigid Constitution

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

33. खालील यादीचा वापर करून यादी I व यादी II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतांकमधून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

(*a*) यु.के

(*b*) यु.एस.ए.

(*c*) चीन

(*d*) भारत

यादी II

(1) मूळभूत कर्तव्ये

(2) उत्क्रांत राज्यघटना

(3) मूळभूत हक्क

(4) ताठर राज्यघटना

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

34. Which of the following statements is *incorrect* ?

(A) David Easton put forth his approach to the comparative politics in his book 'Political System'

(B) According to David Easton demands are converted into support

(C) According to David Easton a political system faces demand stress and support stress

(D) David Easton defined political system in terms of 'Authoritative allocation of values'

34. खालीलपैकी **अयोग्य** विधान ओळखा :

(A) डेवीड ईस्टन यांनी तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा दृष्टीकोन 'पॉलिटीकल सिस्टम' या पुस्तकात मांडला

(B) डेवीड ईस्टन यांच्या मते मागण्यांचे पाठिंब्यात रूपांतरण केले जाते

(C) डेवीड ईस्टन यांच्या मते राजकीय व्यवस्था मागण्यांचा दबाव व पाठिंब्याचा दबाव यांना तोंड देत असते

(D) डेवीड ईस्टन यांनी राजकीय व्यवस्थेची व्याख्या 'अधिकारयुक्त मुल्यांचे निर्धारण' या शब्दात केली आहे.

35. Which among the following pair is *not* correctly matches ?

(A) U.K. — Conservative & Labour Party

(B) USA — Liberal & Democratic Party

(C) France — Socialist & Communist Party

(D) Switzerland — Radical and Social Democratic Party

36. In which state of Canada separatist movement is prevalent ?

(A) Ontario

(B) Quebec

(C) Alberta

(D) Nova Scotia

35. खालीलपैकी कोणती जोडी **अयोग्य** आहे ?

(A) युनायटेड किंगडम – कंझरव्हेटीव्ह व लेबर पक्ष

(B) अमेरिका – लिबरल व डेमॉक्रेटीक पक्ष

(C) फ्रान्स – सोशॅलिस्ट व कम्युनिस्ट पक्ष

(D) स्वित्झर्लंड – रॅडिकल व सोशल डेमॉक्रेटीक पक्ष

36. कॅनडाच्या कोणत्या राज्यात फुटीरतावादी चळवळ अस्तित्वात आहे ?

(A) ओन्टॅरियो

(B) क्युबेक

(C) अल्बर्टा

(D) नोवा स्कोशिया

37. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

(*a*) Narmada Bachao Andolan

(*b*) Indian Chamber of Commerce

(*c*) Rasta Roko

(*d*) Bureaucracy

List II

(1) Institutional group

(2) Associational group

(3) Anomic group

(4) Promotional group

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

37. खाली दिलेल्या सूचीचा वापर करून यादी I आणि यादी II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतांकमधून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

(*a*) नर्मदा बचाओ आंदोलन

(*b*) इंडियन चेंबर ऑफ कॉमर्स

(*c*) रास्ता रोको

(*d*) नोकरशाही

यादी II

(1) संस्थात्मक गट

(2) संघटनात्मक गट

(3) अतिचार गट

(4) संवर्धक गट

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(4)	(2)	(3)	(1)

38. Which one of the following statements is *incorrect* ?

(A) In USA every federating unit gets equal representation in the Senate

(B) In Switzerland judicial review is totally absent

(C) In Canada in the province of Quebec the problem of separatism prevails

(D) In India the residuary powers are with the centre

39. How many stages of economic growth does Walt W. Rostow outline in his book "Stages of Economic Growth : A Non-Communist Manifesto" [1960] ?

(A) 5

(B) 4

(C) 6

(D) 7

38. खालीलपैकी **अयोग्य** विधान ओळखा :

(A) अमेरिकन सिनेटमध्ये प्रत्येक घटक राज्याला समान प्रतिनिधीत्व मिळते

(B) स्वित्झर्लंडमध्ये न्यायालयीन पुनर्विलोकन अजिबात अस्तित्वात नाही

(C) कॅनडाच्या क्युबेक प्रांतात फुटीरतावादाचा प्रश्न आहे

(D) भारतात शेषाधिकार केंद्राकडे आहेत

39. वॉल्ट डब्ल्यू. रोस्टो यांनी आपल्या ''स्टेजेस ऑफ इकॉनॉमिक ग्रोथ : अ नॉन-कम्युनिस्ट मेनिफेस्टो'' (1960) या पुस्तकात विशद केलेले आर्थिक विकासाचे किती टप्पे सांगितले आहेत ?

(A) 5

(B) 4

(C) 6

(D) 7

40. Weak states generally share all the following characteristics, *except* :

(A) Poverty

(B) A widespread sense of legitimacy

(C) Deep ethnic divides

(D) Lack of innovation

41. Who wrote the book "Aspects of Political Development" ?

(A) Gabriel Almond

(B) Samuel Huntington

(C) David Apter

(D) Lucian Pye

40. सर्वसाधारणपणे कमकुवत राज्यांची पुढील प्रमाणे वैशिष्ट्ये असतात. परंतु यातील अपवाद ओळखा :

(A) दारिद्र्य

(B) व्यापक अधिमान्यतेची भावना

(C) खोल वांशिक भेद

(D) नाविन्यपुर्णतेचा अभाव

41. 'अॅसपेक्टस् ऑफ पॉलिटीकल डेवलपमेंट' हे पुस्तक कोणी लिहिले ?

(A) गॅब्रिअल आल्मंड

(B) सॅम्युअल हंटिंग्टन

(C) डेवीड अॅप्टर

(D) लुसियन पाय

42. Which one of the following constitutional amendments changed the method of the election of the US Senate from indirect to direct to combat electoral corruption in 1913 ?
    (A) 17th Constitutional Amendment
    (B) 13th Constitutional Amendment
    (C) 16th Constitutional Amendment
    (D) 18th Constitutional Amendment

43. Who said, "The power to hurt is nothing new in warfare, but modern technology enhances the importance of war and threats of war as techniques of influence of bargaining and intimidation" ?
    (A) Bernard Brodie
    (B) Michael Hoffmann
    (C) Thomas Schelling
    (D) Ashley Tellis

42. 1913 साली झालेल्या निवडणूक भ्रष्टाचारावर मात करण्यासाठी अमेरिकन सिनेटच्या निवडणूकीपद्धत कोणत्या घटनादुरुस्तीने बदलण्यात आली ?
    (A) 17वी घटनादुरुस्ती
    (B) 13वी घटनादुरुस्ती
    (C) 16वी घटनादुरुस्ती
    (D) 18वी घटनादुरुस्ती

43. ''युद्धामध्ये इजा करण्याचा हक्क नवीन नाही, परंतु आधुनिक तंत्रज्ञानाने सौदा करण्याचे व धाक दाखविण्याचे तंत्र म्हणून युद्धाचे महत्त्व वाढले आहे.'' हे विधान कोणाचे आहे ?
    (A) बर्नार्ड ब्रोडी
    (B) मिखाईल हॉफमन
    (C) थॉमस शेलींग
    (D) अ‍ॅशले टेलीस

44. Who categorized ideologies into the following, namely ideologies of the Status Quo, Ideologies of Imperialism and Ambiguous Ideo logies ?

(A) Stanley Hoffmann

(B) Hans J. Morganthau

(C) Kenneth Waltz

(D) Karl Marx

45. Which of the following is *not* the correct statement about the functioning of a political regime ?

(A) The organization of community

(B) The organization of consent

(C) The configuration of interests

(D) The organization of rights

46. Which three institutions were the pillars of the Bretton Woods System ?

(A) IMF, World Bank, GATT

(B) IMF, G-20, G-7

(C) IMF, World Bank, WTO

(D) WTO, GATT, G-7

44. विचारप्रणालीचे वर्गीकरण : स्थितीवादी विचारप्रणाली, साम्राज्यवादी विचारप्रणाली आणि संदिग्ध विचारप्रणाली असे कोणी केले ?

(A) स्टॅनले हॉफमन

(B) हॅन्स जे. मोरगॅन्थो

(C) केनेथ वॉल्झ

(D) कार्ल मार्क्स

45. राजवटीच्या कार्याबाबत खालीलपैकी कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(A) समुदायाचे संघटन

(B) मान्यतेचे संघटन

(C) हितसंबंधाचे समुच्चयन

(D) हक्कांचे संघटन

46. ब्रेटन वुडस् व्यवस्थेचे मुख्य खांब म्हणून कोणत्या तीन संस्थांचा उल्लेख करता येईल ?

(A) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी, जागतिक बँक, गॅट

(B) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी, जी-20, जी-7

(C) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी, जागतिक बँक, जागतिक व्यापार संघटना

(D) जागतिक व्यापार संघटना, गॅट, जी-7

47. Which one of the following is called a "Mini Thermonuclear Bomb" ?

(A) Neutron Bombs

(B) Fission Bombs

(C) Fusion Bombs

(D) Hydrogen Bombs

48. Match the pairs and select the correct answer from the codes given below :

List I

(Treaty)

(*a*) PTBT

(*b*) NPT

(*c*) ABM Treaty

(*d*) CTBT

List II

(Year)

(1) 1972

(2) 1996

(3) 1963

(4) 1968

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(1)	(2)	(4)	(3)
(B)	(2)	(1)	(3)	(4)
(C)	(3)	(4)	(1)	(2)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

47. खालीलपैकी कोणत्या बॉम्बला ''मिनी थर्मोन्युक्लीअर बॉम्ब'' म्हटले जाते ?

(A) न्युट्रॉन बॉम्ब

(B) फिजन बॉम्ब

(C) फ्युजन बॉम्ब

(D) हायड्रोजन बॉम्ब

48. खाली दिलेल्या संकेत सूचीचा वापर करून यादी I आणि यादी II च्या योग्य जोड्या जुळवा :

यादी I

(करार)

(*a*) PTBT

(*b*) NPT

(*c*) ABM Treaty

(*d*) CTBT

यादी II

(वर्ष)

(1) 1972

(2) 1996

(3) 1963

(4) 1968

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(1)	(2)	(4)	(3)
(B)	(2)	(1)	(3)	(4)
(C)	(3)	(4)	(1)	(2)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

49. The decision to elevate India's interaction with ASEAN from "Full Dialogue" to "Summit Partners" was taken at the ASEAN summit held in :

(A) Phnompenh in 2002

(B) Hanoi in 2005

(C) Kuala Lumpur in 2007

(D) Singapore in 2009

50. Which one of the following military operations was *not* conducted by India ?

(A) Operation Rhino

(B) Operation Cactus

(C) Operation Thunderbolt

(D) Operation Polo

49. भारताचे आसियान बरोबरचे संबंध 'चर्चेकडून' 'शिखर सहकारी' अशी उंचावण्याचा निर्णय कोणत्या असियान शिखर परिषदेत घेतला ?

(A) नॉमपेन 2002 मध्ये

(B) हनोई 2005 मध्ये

(C) क्वालालम्पूर 2007 मध्ये

(D) सिंगापूर 2009 मध्ये

50. खालीलपैकी कोणती लष्करी कार्रवाई भारताने केली **नाही** ?

(A) ऑपरेशन ऱ्हायनो

(B) ऑपरेशन कॅकटस

(C) ऑपरेशन थंडरबोल्ट

(D) ऑपरेशन पोलो

ROUGH WORK